

Antoon van Aken

Lady Jane 2

Het proces

Copyright ©Antoon van Aken 2021 Alle rechten voorbehouden
2023 Tweede herziene druk

ISBN 9789464359367

Afbeelding omslag: Schilderij van Mary Tudor

INHOUDSOPGAVE

Proloog	p. 5
Deel 1 20 - 25 juli 1553	p. 7
Deel 2 25 juli - 8 augustus 1553	p. 99
Deel 3 8 - 22 augustus 1553	p. 231
Verantwoording	p. 279
Stamboom van de Tudors	p. 281
Kaart East Anglia	p. 283
Lijst van belangrijkste historische figuren	p. 285
Bibliografie	p. 289

PROLOOG

De Engelse koning Henry de Achtste (1491-1547) huwde zes keer. Omdat zijn eerste twee vrouwen geen mannelijke troonopvolger voortbrachten, liet de koning deze verbintenissen onwettig verklaren. De beide dochters uit deze twee huwelijken, Mary en Elizabeth, werden daarmee eveneens onwettig. Deze daad bracht Henry in conflict met de Heilige Stoel. De paus weigerde de onrechtmatigheid van het eerste huwelijk, met de Spaanse Catharina van Aragon (1485-1536), te bekrachtigen. De Engelse koning reageerde furieus en scheidde als repercussie de Anglicaanse kerk af van Rome, benoemde zichzelf tot hoofd van die kerk en liet beide huwelijken alsnog onwettig verklaren. Zijn derde vrouw, Jane Seymour, schonk hem op 12 oktober 1537 de felbegeerde zoon die de naam Edward kreeg.

In 1544 liet de koning de opvolging wettelijk vastleggen in de Third Succession Act. Eerste in de lijn werd zijn zoon Edward, tweede en derde de beide dochters, Mary en Elizabeth. Dat zij door het ontbinden van Henry's eerste twee huwelijken onwettige kinderen van hem waren, werd door de koning genegeerd. Zij bleven in aanmerking komen voor de Engelse troon. Vierde en volgende in de lijn van opvolging werden de nakomelingen van Frances Grey; zij was de dochter van Henry's jongere zus. Op dat moment had Frances Grey vijf kinderen: twee jongens en drie meisjes. De twee jongens werden daarmee vierde en vijfde in de lijn van opvolging en de drie meisjes zesde, zevende en achtste. Om nooit opgehelderde redenen werd Frances Grey zelf door Henry uitgesloten.

Op 28 januari 1547 overleed Henry de Achtste op vijfenvijftigjarige leeftijd. Zijn achtjarige zoon volgde hem op als Edward de Zesde. De jonge vorst werd bij het landsbestuur gesteund door de Privy Council (kroonraad) bestaande uit zestien hoge edelen. Vanaf 1551 werd de raad geleid door John Dudley, de hertog van Northumberland.

Religieus was Edward een overtuigd protestant. Hij verbood het katholicisme en dat bracht hem in conflict met zijn oudste halfzus, Mary, die katholiek was opgevoed. Met tegenzin en tegen het advies van de kroonraad in, stond de jonge koning toe dat Mary privé de katholieke mis bleef opdragen.

In de zomer van 1551, Edward was toen dertien jaar oud, brak in Engeland de gevreesde zweetziekte uit. Op 8 juli bereikte de ziekte Londen en duizenden inwoners bezweken. Onder hen de twee zoons van Frances Grey die daarmee verdwenen uit de lijn van opvolging. Mary en Elizabeth behiel-

den hun posities als eerste en tweede in de lijn, maar als derde verscheen nu de oudste dochter van Frances Grey in beeld. Haar naam was Jane. Lady Jane Grey.

In het voorjaar van 1553 werd Edward ernstig ziek. Vermoedelijk leed hij aan tuberculose. Terwijl hij langzaam bezweek onder de slopende gevolgen besloot hij de opvolging te wijzigen. Zijn twee halfzusters, Mary en Elizabeth, werden uitgesloten. Eerste in de lijn van opvolging werd daarmee zijn zestienjarige nicht Lady Jane Grey. Deze wijziging bracht hem in conflict met de machtige kroonraad. Toch zette de koning zijn zin door. Op 21 juni 1553 liet hij een patent letter uitgaan, die door vrijwel alle edelen en parlementariërs met een handtekening werd bekrachtigd. Daarmee was Jane officieel de eerste in de lijn van opvolging.

Op 6 juli 1553 overleed Edward de Zesde. Formeel werd Jane direct na zijn dood koningin. Vier dagen later werd ze overal in het koninkrijk geproclameerd. Koningin en kroonraad namen, in afwachting van de officiële kroning, hun intrek in de Tower. Jane, die ruim een maand eerder was gehuwd met Guildford Dudley, de jongste zoon van de hertog van Northumberland, maakte een glorieuze entree, maar die werd direct al overschaduwd door haar weigering om Guildford de koningstitel te verlenen en het feit dat de oudste dochter van Henry de Achtste, Mary Tudor, zich niet bleek neer te leggen bij de wijziging in de opvolging. Zij liet zich eveneens tot koningin uitroepen en legde een bevel van de kroonraad om zich te schikken in haar positie naast zich neer.

Op vrijdag 14 juli 1553 vertrok de hertog van Northumberland aan het hoofd van een haastig geformeerde legermacht naar Framlingham Castle in East Anglia, waar Mary, gesteund door medestanders, haar toevlucht had gezocht. Omdat keizer Karel de Vijfde, een neef van Mary, haar weigerde te steunen, leek haar claim op de troon kansloos, temeer omdat Northumberland zich van Franse steun had verzekerd. Op 19 juli 1553 namen de gebeurtenissen echter een dramatische wending. Eerst liep de kroonraad over naar Mary en een dag later volgde Northumberland.

Jane, door iedereen in de steek gelaten, bleef in de Tower, onzeker over haar verdere lot.

DEEL 1

20 - 25 juli 1553

1.

Nadat Northumberland Mary op het marktplein van Cambridge had ge-proclameerd, veegde hij de tranen uit de ogen, pakte zijn hoed aan, die door een lijfknecht was opgeraapt, zette die op en wendde zijn paard. Met Sir Edwin Sandys, zijn oudste zoon en Sir John Gates reed hij terug naar King's College. De menigte op het plein keek hem verbijsterd na, terwijl hij verdween achter de ruggen van de manschappen van de Royal Guard die hem in een lange rij volgden.

De overwegend protestantse bevolking leek de proclamatie nauwelijks te kunnen bevatten; ze hadden overal op gerekend toen de machtigste man van het koninkrijk, omgeven door het meest verheven deel van de strijdkrachten naar het centrum van de stad was gereden. De gevangenneming, de vlucht en mogelijk de dood van Mary, de katholieke bastaard, die het gewaagd had op te staan tegen de instituties van het koninkrijk, dat was waar ze op gerekend en gehoopt hadden. Dat diezelfde bastaard nu plotseling tot koningin was uitgeroepen, stuitte op een muur van onbegrip.

De kleine groep aanhangers van Mary was al evenzeer met stomheid geslagen. Angstvallig hadden ze zich de afgelopen week schuilgehouden, hopen-d dat hun papisme niet zou worden opgemerkt en ze gevrijwaard zouden blijven van de toorn, waarvan ze elk moment dreigden het slachtoffer te worden. Vreugde voelden ze misschien, maar de angst voor repercussies was nog zo groot dat ook zij er het zwijgen toe deden toen Northumberland en zijn gevolg in de verte verdwenen.

Voor King's College steeg de hertog af en vrijwel meteen werd hij omgeven door zijn belangrijkste officieren: Lord William Grey de Wilton, Sir John Clere, Sir James Croft, de markies van Northampton, de een na de ander drukte Northumberland gejaagd de hand, bedankte hem en verdween met de onder hun bevel staande troepen. De hertog wist wat hen dreef: niet de vrijheid die hen was beloofd, maar de angst dat de nieuwe koningin hen toch vroeg of laat de rekening zou presenteren. Honden waren het die een sterkere soortgenoot de strot aanboden als teken van onderdanigheid. Ze haastten zich naar het oosten, naar Framlingham Castle om Mary hun loyaliteit te betuigen.

Toen het uiteindelijk rustig werd op het plein voor King's College en de hertog om zich heen keek, waren daar nog slechts de leden van de Royal Guard, de graaf van Huntingdon, zijn broer Andrew, zijn zoons en enkele officieren die er blijkbaar voor gekozen hadden aan zijn zijde te blijven. Ook

de Vice-chancellor van de universiteit, Sir Edwin Sandys was gebleven, verweesd rondkijkend, alsof de wereld om hem heen zojuist met een daverende klap was ingestort.

Een met stof overdekte koerier reed het plein op, hield halt, steeg af en overhandigde Northumberland een verzegelde brief.

“Instructies van de kroonraad, my Lord,” zei hij ter verduidelijking.

De hertog verbrak haastig het zegel en liet zijn ogen over de regels gaan.

‘My Lord,’ stond er, ‘hierbij bevelen wij u om alle troepen die zich nog onder uw commando bevinden, direct te ontwapenen en in afwachting van nadere orders van koningin Mary, in Cambridge te blijven. Indien u zich verder behoorlijk gedraagt, zullen wij in staat zijn om, zoals we van het begin af wilden, ons als loyale onderdanen van onze koninklijke hoogheid te schikken naar haar wil.’”

Een vlaag woede joeg door Northumberland heen, toen hij deze huichelachtige woorden las. Zoals we van het begin af wilden? Van wie kwamen deze woorden? Iedereen had zich uiteindelijk bij de kandidatuur van Jane neergelegd. Niemand had haar legitimiteit in twijfel getrokken. Haastig las hij verder, op zoek naar enig houvast, nu kort daarvoor, met de proclamatie van Mary, de bodem onder zijn bestaan was weggeslagen. Die woorden vond hij echter niet. Alleen meer gezwatel dat de wens van de koning onuitvoerbaar was, dat de kroonraad dit altijd had geweten en dat de proclamatie van Jane slechts veroorzaakt was door de machinerie van de staat, die eenmaal door de jonge koning in gang gezet, moeilijk te stoppen leek, ondanks alle daartoe door de kroonraad gedane pogingen.

Dat addergebroed, begreep de hertog, toen hij de handtekeningen onder het document doorliep, was bezig zich in een haast onmogelijke bocht te wringen om Mary ervan te overtuigen dat ze geen schuld droegen aan de rampzalig verlopen opvolging. Het ontging hem ook niet dat deze uitleg alle ruimte bood om hem, Northumberland, alsnog aan de schandpaal te nagelen. Want wie had ervoor gezorgd dat de machinerie van de staat zo moeizaam tot stilstand kon worden gebracht? Ongetwijfeld zouden ze hem daarvoor de schuld in de schoenen proberen te schuiven.

Winchester, Pembroke, Arundel, Shrewsbury, Cheyne en twee juristen van de kroon hadden het document getekend. De handtekeningen van Cranmer, Darcy, Bedford, Cobham, Suffolk en de Lord Chancellor ontbraken. Waarom? En wat had Pembroke, die hij als zijn meest loyale medestander

beschouwde, ertoe gebracht wel te tekenen? Was er nu al verdeeldheid binnen de kroonraad? En waar waren Guildford en Jane?

Hij rukte zijn blik los van het document en keek de koerier aan.

“Van wie hebt u dit ontvangen?” vroeg hij, met de instructie zwaaiend.

“Van de Lord Treasurer, my Lord,” antwoordde de man.

“Was daar verder nog iemand bij aanwezig?” vroeg Northumberland.

“Sir Edward Montagu en de burgemeester van Londen, my Lord.”

Northumberland wierp een vluchtige blik op het document. Montagu's handtekening stond erbij. Die was duidelijk bezig om de openstaande rekening tussen hen beiden op een weinig elegante manier te vereffenen.

“Waar hebt u dit schrijven ontvangen?” vroeg hij.

“In Baynard's Castle, my Lord,” antwoordde de koerier.

Baynard's Castle! Langzaam maar zeker werden de contouren zichtbaar van wat zich in Londen gedurende zijn afwezigheid moest hebben afgespeeld. De kroonraad had, geheel of gedeeltelijk, maar in ieder geval onder aanvoering van Winchester, de Tower verlaten en in Baynard's Castle haar intrek genomen. Waarschijnlijk durfden de lafbekken het niet aan om onder het oog van de koningin in de Tower hun positie te herzien. Maar wat was de aanleiding geweest? Jane zelf had hem opdracht gegeven naar Londen terug te keren voor verhoor. Daarmee had ook de kroonraad hem in een positie gemanoevrerd die het hen mogelijk maakte zich van hem te ontdoen. Daarvoor was een proclamatie van Mary niet nodig geweest. Wat hadden Winchester en de andere zes ondertekenaars ertoe gebracht van kamp te wisselen?

“De koningin en de hertog van Clarence,” vroeg Northumberland. “Zijn zij nog steeds in de Tower?” Het leek even of zijn stem zou breken.

“Dat weet ik niet, my Lord,” antwoordde de koerier.

“Hebt u verder nog instructies?”

“Ik heb onderweg de sheriffs een opdracht van de kroonraad laten lezen, my Lord.”

Northumberland stak zijn hand uit en de man haalde een slordig opgevouwen vel uit zijn zadeltas.

De hertog vouwde het open. Dezelfde zes handtekeningen, maar de tekst stond in fel contrast met het verontschuldigende en omfloerste taalgebruik in de instructie die voor hem persoonlijk bedoeld was.

‘Overall waar u komt,’ las hij, ‘dient u dit aan de hoogste gezagsdrager ter plaatse te laten lezen. Voor deze gezagsdragers geldt: indien de hertog van

Northumberland zich niet houdt aan de orders van hare majesteit, koningin Mary, dan moet hij als een verrader worden beschouwd. Als raadgevers van de overleden koning zullen wij dan alles doen wat in ons vermogen ligt om hem strafrechtelijk te laten vervolgen en voor het gerecht te brengen.”

De woorden joegen het bloed naar Northumberlands wangen. Dus die achterbakse onderkruipsels positioneerden zichzelf nu als raadgevers van de overleden koning in plaats van de afgezette koningin die ze met hun eigen bloed zouden verdedigen.

Hij gaf de order terug aan de koerier, knikte met zijn hoofd in de richting van King's College en zei: “Laten we gaan eten. Na een goede maaltijd, ziet alles er meestal beter uit.”

2.

Guildford keerde doornat van het zweet vanuit de tuin terug in de koninklijke appartementen. Bijna twee uur had hij een tennisbal tegen een van klimop en struiken ontdane muur geslagen, intens geconcentreerd, nergens meer aan denkend, tot het racket uit zijn krachteloze hand gegleden was en hij zich enige tijd uitgeput op de rug op het gras had uitgestrekt.

“Waar is Jane?” vroeg hij aan zijn moeder die vanuit een stoel bij het raam zijn verrichtingen met doffe blik had gevolgd.

“Ze is naar haar werkkamer,” antwoordde de hertogin.

Guildford trok zijn doorweekte hemd over zijn hoofd uit, goot wat water in een op een dressoir staande lampetkan, doopte een doek in het koele water, depte zijn gezicht en wreef het transpiratievocht van zijn borst, buik en schouders. Daarna sloeg hij de vochtige doek achter zijn rug langs en maakte die met krachtige bewegingen droog.

Met ontbloot bovenlijf en een broek waarvan de bovenrand donker was van het zweet, liep hij daarna naar Jane's werkkamer. Haar lijfknecht stond voor de deur. Wachters waren nergens te bekennen. Vanaf het moment dat Jane was afgezet, bewaakten die uitsluitend de toegang tot de privéappartementen. Daarbinnen konden ze zich vrij bewegen, zonder, zoals nog maar een dag eerder toen ze nog in functie waren, overal door Yeomen of the Guard te worden bewaakt.

Nadat de lijfknecht de deur had geopend, zag Guildford dat Jane achter haar schrijftafel in opperste concentratie bezig was, een pen in de hand, het puntje van haar tong als een vochtig wezentje tussen haar lippen bewegend. Ze keek pas op toen Guildford zijn hand op de schrijftafel legde. Een glim-

lach gleed over haar gezicht. Ze legde de pen neer, kwam achter de schrijftafel vandaan, sloeg haar armen om zijn middel en keek naar hem op.

“Je woede een beetje van je af kunnen slaan?” vroeg ze.

“Nee,” antwoordde Guildford. “Ik doe dit alleen maar om zo moe te worden dat ik niet meer in staat ben om naar een wapen te grijpen, op mijn paard te klimmen en die hele verraderlijke bende de nek af te snijden.”

Jane streek met haar hand over zijn gespierde, met een lichte waas dons bedekte borst. Daarna drukte ze haar hoofd ertegen. Ze rook de geur van zweet, een lucht die haar altijd een licht gevoel van opwinding bezorgde, maar er dit keer niet in slaagde door de dikke laag angst te breken die haar vanaf het moment van haar afzetting in de greep hield.

Ze bevrijdde zich uit zijn omarming, deed een stap achteruit en pakte een met diepe vouwlijnen doorsneden vel van de schrijftafel.

“Dit ontving ik ongeveer een uur geleden van de wacht bij Lion Gate,” zei ze.

Guildford las de tekst.

‘Majesteit, volgend jaar hopen wij weer meer zwanen op de Theems bij u te mogen rapporteren. Houd moed. Wij staan in woord en daad achter u. Uw nederige en loyale dienaars.’

Hij gaf het terug en keek haar vol onbegrip aan.

“Wat is dit, Jane? Wie heeft je dit gestuurd?”

“Sir Thomas Wyatt,” antwoordde Jane. “Hij is de Queen's Marker van de zwanen op de Theems. Ik heb je over hem verteld.”

Guildford leek het nog steeds niet te snappen. Onzeker gleed zijn blik over de drieregelige tekst.

“Het betekent,” ging ze opgewonden verder, “dat we niet alleen staan. Blijkbaar is de oppositie tegen Mary zich aan het verenigen. Met de troepen buiten Londen die ons trouw gebleven zijn, moeten we in staat zijn om Mary's poging zich meester te maken van de troon, te verijdelen.”

Guildford reageerde weifelend.

“We moeten realistisch blijven, Jane,” zei hij. “Tot vanmiddag koesterde ik de hoop dat mijn vader korte metten zou maken met dat tuig van de kroonraad. Maar niets wijst op zijn komst. Buiten de muren van de Tower is het rustig. Ik begin steeds meer te vrezen dat die heks binnenkort naar Londen terugkeert en ons allemaal gaat vermoorden.”

“De wacht is nog op onze hand,” zei Jane. “Wanneer die de poorten gesloten houdt, kan ze ons geen kwaad doen.”

“Maar hoe lang kunnen we het hier volhouden?” vroeg Guildford vertwijfeld.

“Hopelijk lang genoeg om mijn aanhang te mobiliseren en het katholieke verzet te breken,” antwoordde Jane. “We mogen de moed niet verliezen.”

Haar stem trilde bij het uitspreken van die laatste woorden. Tranen welden op. Ze wendde haar blik snel af, omdat ze geen blijk wilde geven van de staat van ontreddeering waarin ze verkeerde. Ze griste een ander vel papier van haar schrijftafel en drukte het Guildford in de handen.

Terwijl Guildfords blik over de vier priegelige regels gleed, veegde ze snel met de rug van haar hand de tranen uit haar ogen.

‘Non aliena putes homini,
quæ obtingere possunt
Sora hodierna mihi,
tunc erit illa tibi’

Guildford kende net genoeg Latijn om de betekenis van deze woorden te begrijpen.

‘Kijk er niet van op dat,
hoewel ik nu gebukt ga onder ongeluk,
het fortuin kan veranderen
en u hetzelfde kan overkomen’

Hij keek haar vragend aan.

“Wat moet ik hiermee, Jane?”

“Draag dit,” antwoordde ze, “vanaf nu altijd bij je. En wanneer we ooit gescheiden worden en alles voor ons uitzichtloos lijkt, lees ze dan, steeds weer en weer en hoor daarbij mijn stem.”

Ze sprak de woorden fluisterend, terwijl ze haar armen om zijn hals sloeg en haar hoofd tegen zijn borst drukte, nog eens uit.

“Non aliena putes homini,
quæ obtingere possunt
Sora hodierna mihi,
tunc erit illa tibi’

Ze maakte zich los van hem en voegde er nog aan toe:

“Die heks mag zich dan nu misschien verheugen over het feit dat Vrouwe Fortuna zich van ons heeft afgewend, hetzelfde kan ook haar overkomen.”

3.

Mary keerde tegen vijf uur 's middags terug van een inspectieronde langs haar troepen rond Framlingham Castle. Sussex liep naast haar en ze werd gevolgd door een lange rij edellieden en officieren. De graaf, die haar nu bijna twee weken lang had meegemaakt, was het niet ontgaan dat haar gedrag een belangrijke verandering had ondergaan ten opzichte van de vorige dag. Toen had ze zich, na het overweldigende eerbetoon van haar aanhang op het open veld voor het kasteel, onaantastbaar gewaand. De euforie over haar proclamatie in Londen, de eerste overlopers die zich bij de poort hadden gemeld en de bevrijding uit de knellende onzekerheid over haar schijnbaar kansloze claim op de troon, leken van haar afgegleden. Maar na een nacht waarin ze zich eindelijk in de armen van Morpheus had kunnen werpen, en ze zich had kunnen ontdoen van de ratten die onvermoeibaar knaagden aan haar ambities, zag ze er moe en terneergeslagen uit. Wat haar nu weer dwarszat wist Sussex niet, maar hij vreesde dat haar wisselvallige, onvoorspelbare karakter hem nog wel meer hoofdbrekens zou gaan bezorgen.

Ze klostten door de lange gangen naar de zaal die al vanaf de eerste dag van hun aanwezigheid in het kasteel, een week eerder, als verzamelpunt had gediend voor haar raadgevers. Terwijl een lijfknecht haar van haar mantel ontnam, gelastte ze Sussex, Robert Rochester, Henry Jerningham en William Waldegrave om bij haar te blijven. De rest van het gevolg loste daarna in een oogwenk op in de galerijen, gangen en vertrekken van het kasteel.

Toen de deur van zaal achter hen gesloten was, nam Mary plaats op een op een verhoging geplaatste zetel, onder een baldakijn in de kleuren van de Tudors. De dagen van informeel overleg, waarbij ze simpelweg met haar raadgevers rond een tafel zat, waren voorbij. Vanuit haar hoge positie monsterde ze met een asgrauw gezicht de mannen die voor haar stonden, de honden in de hand.

“Ik heb vannacht,” zei ze zacht, “nog eens nagedacht over onze positie en de volgende stappen die nu gezet moeten worden.”

Het bleef stil na die woorden. Mary streek met de handen over haar jurk.

“Kunnen wij in dit stadium een opmars in de richting van Londen riskeren?”

Sussex kon zijn oren niet geloven. De kroonraad had haar in de straten van Londen geproclameerd, de ene na de andere tegenstander meldde zich in Framlingham om haar steun te betuigen, de hertog van Northumberland had zich ernstig gecompromitteerd door van kamp te wisselen en nog steeds twijfelde ze over een tocht naar Londen? Er was in dit stadium werkelijk geen enkel argument meer om daarvan af te zien. Sterker nog, het was dringend noodzakelijk vóór een mogelijke protestantse oppositie zich kon hergroeperen en alsnog onderweg versperringen kon opwerpen. Hij had, besefte de graaf, dan misschien wel op het winnende paard gewed, maar of dat ook het beste paard was om je lot aan te verbinden, werd steeds meer een vraag die als een donkere wolk boven zijn hoofd hing.

“Majesteit,” zei Sussex met een stem waaruit het hem niet lukte om zijn chagrijn weg te poetsen, “met alle respect, maar riskeren is hier het verkeerde woord. Wij móéten naar Londen. Zo snel mogelijk. Het enige dat ons nu nog bedreigt is elke aarzeling om datgene te doen wat noodzakelijk is. Ik verzoek u dringend om daartoe onmiddellijk alle noodzakelijke bevelen te geven.”

Mary gebaarde met haar hand naar Robert Rochester.

“Sir Robert,” zei ze, “wilt u zo goed zijn om de brief van de Spaanse ambassadeur voor te lezen. En dan met name het stuk waarover wij vanochtend gesproken hebben.”

Rochester kuchte en pakte een document van een tafel achter hem.

“Dit bericht ontvingen wij vanochtend vroeg van Jehan Scheyfve,” zei hij tegen de andere drie. “Ik laat alle uitweidingen achterwege en beperk me tot de kern van zijn betoog.”

Hij schraapte zijn keel.

“Wij waarschuwen Uwe Majesteit om niet te snel afscheid te nemen van de gewapende troepen die u steunen. Eerst moet Uw positie definitief zijn veiliggesteld en momenteel moet U vooral bevreesd zijn dat de plotselinge verandering van partij van de hertog een mogelijke dekmantel is voor verraad of samenzwering, omdat hij nog steeds onder de wapenen is. U moet geen vertrouwen stellen in woorden, maar alleen in mogelijk geweld dat nodig is om u te verzekeren van de troon. De Fransen zullen gefrustreerd raken nu ze hun hoop op vriendschappelijke betrekkingen met Engeland zien vervliegen en ze Théroutenne en Hesdin hebben moeten offeren om die wens te realiseren. Een Franse interventie behoort daarom nog steeds tot de mogelijkheden.”

Sussex kon zich niet meer inhouden. Eerst had die Scheyfve geen enkele poging gedaan om de keizer tot een interventie aan te zetten of anderszins Mary de helpende hand toe te steken en nu de kansen gekeerd waren, kwam hij met allerlei adviezen die kant noch wal raakten en de koningin ertoe aanpoorden om datgene te laten wat dringend noodzakelijk was: een directe opmars naar Londen.

“Scheyfve, majesteit,” briede hij, “gaat zijn boekje volledig te buiten. Hij had van het begin af aan maar één taak en dat was ervoor zorgen dat het contact tussen u en de keizer in stand gehouden werd. In plaats daarvan heeft hij bijna twee weken niets van zich laten horen. Een onvergeeflijke nalatigheid. U zou die man een schop onder zijn achterste moeten geven en hem met pek en veren terug moeten sturen naar Brussel...”

Mary onderbrak hem met een nijdig handgebaar.

“Wat ik wel of niet moet, is niet aan u, my Lord,” snauwde ze. “Ik ken de Spaanse ambassadeur veel langer dan u en hij is mij altijd onvoorwaardelijk trouw geweest. Hij was het die me ervoor waarschuwde dat er troepen van Northumberland onderweg waren om mij in Hunsdon te arresteren. Als hij dat niet gedaan had, waren al mijn ambities toen al in de kiem gesmoord en had ik hier nu niet gezeten. Dat het contact met hem daarna verbroken werd, kan heel goed een andere oorzaak hebben dan de door u gesuggereerde nalatigheid. Tot het tegendeel is aangetoond geniet Scheyfve mijn volledige vertrouwen en weiger ik door hem gegeven adviezen zomaar in de wind te slaan.”

Sussex zweeg, maar zijn gezicht sprak boekdelen. Deze bestraffende toon accepteerde hij niet.

Jerningham probeerde de verhitte gemoederen tot bedaren te brengen en faalde daarin hopeloos.

“De graaf bedoelt, majesteit, dat wij beter in staat zijn om u te adviseren, dan de ambassadeur in Londen,” zei hij vergoelijkend.

“Dat bedoel ik helemaal niet,” riposteerde Sussex ijzig. “En ik zou het op prijs stellen indien u zich de moeite zou besparen om mijn woorden te duiden. Tot nu toe hebt u er namelijk geen enkele blijk van gegeven dat u daar ook maar iets van begrijpt!”

Mary greep in. Op haar asgrauwe gezicht verschenen rode vlekken.

“Heren,” beval ze, “gedraag u in mijn aanwezigheid of vertrek. Ik heb er geen enkele behoefte aan om in uw gekibbel verwickeld te raken. We gaan

niet naar Londen en wachten eerst verdere berichten af. U kunt gaan, maar blijf in de buurt voor verdere consultatie.”

Sussex wilde nog iets zeggen, maar hield zich net op tijd in. Buigend bewogen de vier mannen zich achterwaarts naar de deur, draaiden zich daar om en verdwenen.

4.

“De kroonraad heeft prinses Mary gisteren in Londen tot koningin uitgeroepen, my Lady,” zei de koerier.

Elizabeth, die afwezig door een raam naar buiten had gekeken, richtte haar blik traag op de man voor haar. Zijn woorden drongen als wespensteken bij haar binnen. Wat ze het meest gevreesd had leek bewaarheid te worden: haar katholieke halfzus had zich meester gemaakt van de troon. Dat betekende niet alleen dat het koninkrijk weer een vazal van keizer en paus zou worden, maar ook dat haar leven geen penny meer waard was. Die vrouw zou haar vermoorden, zoals ze uiteindelijk iedereen zou vermoorden die het protestantisme openlijk een warm hart toedroeg.

“De koningin,” zei de man, “geeft u hierbij opdracht om tot nader order in Hatfield House te blijven. Ze stuurt zo spoedig mogelijk een afdeling ruitery om over uw veiligheid te waken.”

De man sprak de laatste woorden uit met een misplaatst soort medeleven dat totaal niet spoorde met haar eigen gevoelens. Het laatste wat ze wilde was om hier bewaakt te worden door mannen die door haar halfzus gestuurd waren. In feite, bedacht ze wrang, word ik hier onder huisarrest geplaatst. De angst die haar al vanaf haar jonge jaren als een grimmig monster begeleidde, sloeg opnieuw pijnlijk zijn klauwen in haar. Haar hele leven al droeg ze de last mee van een moeder die voor hoogverraad ter dood was gebracht, een vlek die als de erfzonde aan haar kleefde en waarvan ze zich met geen mogelijkheid kon ontdoen.

De man vatte haar zwijgen op als een teken dat hij kon gaan.

“My Lady,” zei hij, knikte met het hoofd en wilde zich naar de deur begeven. Op het laatste moment besefte Elizabeth dat ze iets moest zeggen.

“Breng de koningin mijn hartelijke gelukwensen over,” zei ze. “Ik ben blij dat ze heeft gekregen wat haar rechtmatig toekomt.”

De man knikte opnieuw met het hoofd, draaide zich om en verdween.

Elizabeth ging zitten en sloot haar ogen. Ze voelde weer hoe de vingers van Thomas Seymour als glibberige wormen over haar intieme delen gleden,

een vrijpostigheid die ze uitsluitend toestond omdat ze zich in de schaduw van deze man veilig waande. Veiligheid in ruil voor haar jonge lichaam, zo-
ver had ze al moeten gaan om haar leven en privileges te kunnen behouden.
Maar Seymour was net als haar moeder geëindigd op het schavot en de
nieuwe machthebber, de hertog van Northumberland, had nooit enige be-
langstelling getoond voor haar oogverblindende fysieke verschijning, die,
zoals ze al begon te beseffen toen haar borsten en schaamhaar nog moesten
ontluiken, op mannen en jongens een verpletterende indruk maakte.

Daarna had ze zich volledig bekeerd tot het protestantisme, niet omdat ze
daar maar enige sympathie voor koesterde, maar uitsluitend om zich niet het
ongenoegen van haar broer, de koning op de hals te halen. Nu ook hij dood
was en haar nicht Jane in ongenade gevallen, moest ze opnieuw haar positie
bepalen. Het was een uitdaging die haar het liefst bespaard was gebleven.

Ze opende de ogen. Bij de deur stond Blanche Parry, de dienaar waar-
mee ze het meest op vertrouwelijke voet stond.

“Laten we een wandeling maken,” zei ze. Parry pakte een met bont afge-
zette schoudermantel en haakte die vast onder haar opgeheven kin.

Ze verlieten Hatfield House via een achterdeur, liepen door de ommuurde
tuin en staken vervolgens een strook grasland over, dat het huis scheidde van
de daarachterliggende bosschages. Aan de rand stond een eik, of wat ervan
over was, een waarschijnlijk honderden jaren oude stronk, waaruit nog
slechts enkele armetierige scheuten met bladeren omhoogstaken als plukken
haar op de kruin van een grijsaard.

Elizabeth nam plaats tussen twee knobbelige wortels en leunde achterover
tot haar achterhoofd behaaglijk tegen de ruwe schors steunde. Het was een
raadsel dat precies op deze plek de eik je behaaglijk leek te omarmen, zodat
je je zonder enig ongemak urenlang kon overgeven aan een associatieve ge-
dachtstroom of een spirituele halfslaap, die haar zelfs in haar meest be-
nauwde momenten voor enige tijd bevrijdde van de kwellingen waaraan ze
zo vaak blootstond. Toen ze door haar broer twee maanden in de Tower was
opgesloten en ze meegesleept dreigde te worden in de val van Edward Sey-
mour, de hertog van Somerset, had ze deze momenten het meest gemist. En
tegelijkertijd had de gedachte aan deze boom haar de kracht gegeven om le-
vendig en met humor haar ondervragers ervan te overtuigen dat ze niets met
het verraad en het laakbare handelen van Seymour te maken had.

Maar nu was ze overgeleverd aan een vrouw die haar schoonheid niet, zo-
als Northumberland, volledig koud liet, maar het, oude vrijster die ze was,

als een levensgrote bedreiging zag, om nog maar te zwijgen over de dodelijke jaloezie waarmee Mary haar altijd opnam zo gauw ze in elkaars gezelschap verkeerden.

Elizabeth keek op naar de tegenover haar staande Blanche Parry.

“Ik wil even alleen zijn, Blanche,” zei ze. “Haal me over een uur op.”

Parry knikte, draaide zich om, stak de strook grasland over en verdween achter de muur van de tuin.

Elizabeth sloot haar ogen. Wat moest ze doen? Of eigenlijk was dat een verkeerde vraag. Ze wist wat ze doen moest, alleen aarzelde ze om die stap te zetten, wetend hoe gevaarlijk die was. En toch had ze geen keuze. Mary zou haar vermoorden, daar bestond eigenlijk geen twijfel over en wel omdat wanneer zij, Elizabeth, koningin zou zijn geworden, ze geen enkel moment zou aarzelen hetzelfde te doen. Mary was geen zus in de normale betekenis van het woord, een naast familielid, met wie je op vertrouwelijke voet kon verkeren en die je met raad en daad terzijde zou staan wanneer dat nodig was. Mary was een rivale voor de troon en nu ze daarop zat, was de persoon die het meest baat zou hebben bij haar overlijden, haar enige zus. In leven vormde zij een voortdurende bedreiging voor haar positie en Mary zou zich daarom zo snel mogelijk van haar willen ontdoen. En Mary wist dat Elizabeth haar haatte, net zo intens als dat Mary haar haatte. Van enige zusterliefde was geen sprake.

Ze gleed langzaam weg in een toestand van halfslaap waarin allerlei beelden zich aan haar opdrongen waarop ze geen greep leek te hebben. De eik groeide uit tot een machtige beschermheer, die haar uiteindelijk voor elk gevaar zou behoeden, mits ze zich hield aan de geheime beloften die ze had gemaakt tijdens haar inwijdingsritueel. In die nacht, acht jaar eerder, was ze weggevoerd naar een geheime plek ergens in een bos, waar ze, van al haar kleding ontdaan, voor een gezelschap dat zich in de ring van duisternis rond het hoog oplaaiende vuur had verzameld, onder de zachte handen van twee oudere vrouwen, werd ingesmeerd met een witte substantie, waardoor haar jonge lichaam oplichtte in de dansende vlammen.

Daarna was een jongen, ongeveer van haar leeftijd, naar het vuur geleid. Ook hij was naakt en werd door twee mannen ingesmeerd met een rode substantie. Ze had gehuiverd bij de aanblik, want toen ze met hem klaar waren, leek het of er een emmer bloed over hem was uitgestort die hem van hoofd tot voeten bedekte.

Daarna had uit de duisternis het zachte geroffel van een trom geklonken en vervolgens de ijle klanken van een fluit. Ze kende de muziek en begon aan een dans die ze weken tevoren had ingestudeerd. De jongen deed hetzelfde. Ze draaiden met sierlijke bewegingen om elkaar heen, strekten de armen boven het hoofd en reikten naar elkaar zonder elkaar aan te raken. Toen het geluid van de fluit en de trom langzaam wegstierf, vertraagden hun bewegingen, tot ze doodstil naast elkaar stonden, de gezichten naar het vuur gewend.

Nu verscheen er een oude man in een wit gewaad in de grillige lichtkring. Twee jonge vrouwen volgden hem, in witte doorschijnende jurken waaronder schaamhaar en tepels donker schemerden. Ze trokken Elizabeth en de jongen een zwarte mantel aan die overdekt was met runentekens. Daarna kregen ze allebei een kroon van eikenbladeren op het hoofd.

De oude man sprak hen toe.

“Vanaf nu,” zei hij, “maken jullie deel uit van het genootschap van de eik. Een genootschap dat teruggaat tot de oudste tijden en de vroegste herinnering van de mensheid. Het lidmaatschap betekent dat jullie vanaf nu worden ingewijd in de ware krachten die de wereld bestieren en dat jullie stapje voor stapje worden onderwezen in de geheime kennis van het genootschap. De wereld zoals die tot nu toe aan jullie is verschenen is een decor, een suggestie, een vorm waarachter de waarheid verborgen ligt. Die waarheid zal jullie in staat stellen om tot grote hoogten te stijgen en onderdeel uit te maken van een spiraal van levens die jullie uiteindelijk naar een niveau zal voeren, waarop jullie aan het aardse kunnen ontsnappen om op te gaan in de flonkerende duisternis die ons elke nacht omhult.”

Hier zweeg hij. Het vuur knetterde en strooide vonken in het rond die door de zachte bries werden meegevoerd, om snel uit te doven in het duister tussen de bomen.

“Geef elkaar de hand,” zei de oude man.

Elizabeth deed wat haar werd opgedragen, maar haar blik bleef, zoals haar was opgedragen, gevestigd op de hoog opblazende vlammen. Ze voelde de tastende vingertoppen van de jongen en direct omsloot hij krachtig haar hand. Er trok een onbestemde huivering door haar heen, een vreemd verlangen, dat ze niet kon thuisbrengen, maar waardoor het donshaar op haar armen en benen recht overeind ging staan.

“Jullie moeten nu officieel instemmen met de toetreding tot het genootschap van de eik,” ging de oude man verder, “en daarbij zonder enige terug-

houdendheid beloven dat jullie nooit in woord of geschrift de geheime kennis die aan jullie zal worden geopenbaard, met iemand anders zult delen. Tevens beloven jullie dat je elkaar altijd volledig zult steunen in het streven naar het allerhoogste en je daarbij zult houden aan alle eisen die de geheime kennis aan jullie stelt. Wanneer jullie daarmee instemmen, kijk je elkaar aan en zegt: Dat beloof ik.”

De oude man zweeg. Elizabeth draaide langzaam het hoofd opzij en keek naar de jongen naast haar. Ze had eigenlijk verwacht het gezicht van een volslagen onbekende te zien, maar niets was minder waar. De jongen die naast haar stond kende ze maar al te goed.

Het was Robert Dudley.

“Dat beloof ik,” zei hij met een guitige glimlach.

Elizabeth aarzelde geen moment.

“Dat beloof ik,” zei ze.

5.

De zon wierp lange schaduwen toen de graven van Arundel en Lord Paget vroeg in de avond met een klein escorte de binnenplaats van Framlingham Castle opreden. De graaf van Sussex stond hen op te wachten, handen op de rug, ijzige blik. Om hem heen een cordon van lansiers dat de twee naderende edellieden met een vijandige blik opnam.

Twee stalknechten snelden toe en Arundel en Paget stegen af. De witte pluimen op hun zwarte hoeden bewogen licht in de avondbries. Paget maakte een verslagen indruk, maar Arundel beantwoordde de blik van Sussex met een hautaine glimlach, alsof hij het zich verwaardigde naar deze uithoek van het koninkrijk te komen vanuit een positie van macht in plaats van die van een verrader, smekend om weer in genade te worden aangenomen.

“My Lords,” zei Sussex, “wij hadden u eerder verwacht.”

Arundel begreep onmiddellijk het bittere sarcasme. Hij had er ook nauwelijks op gerekend hier vriendschappelijk te worden onthaald. De opdracht om als vertegenwoordiger van de kroonraad naar Framlingham af te reizen, had hij slechts aanvaard omdat hij beseftte dat een dergelijk optreden, ondanks alle vernederingen die hij waarschijnlijk zou moeten ondergaan, uiteindelijk in zijn voordeel zou werken. En verder bezat hij twee troefkaarten, die, mits op het juiste moment uitgespeeld, zijn positie veilig moesten stellen.

“Ik ben hier, my Lord,” zei Arundel, “om als afgevaardigde van de kroonraad de koningin onze trouw te betuigen.”

Sussex maakte een handgebaar om aan te geven dat Arundel en Paget verder konden komen. De lansiers gingen hen voor. Sussex sloot achter hen aan, zijn hand op de degen.

Ze liepen door de lange, verlaten gangen, tot ze de grote zaal van het kasteel bereikten. De lansiers deden een stap opzij en Arundel en Paget, gevolgd door Sussex, stapten naar binnen.

Langs de muren stonden meer lansiers opgesteld. Aan het eind van de zaal zat Mary op een bordeauxrode zetel onder een baldakijn. Vanuit haar hoge positie keek ze neer op de naderbij komende mannen. Haar blik was kil, haar mond een smalle streep, waaruit geen enkele vreugde sprak. Om haar heen een twintigtal aanhangers. Arundel herkende Huntingdon, Robert Rochester en Waldegrave. Het was doodstil toen de twee met Sussex achter hen naar voren liepen, ongeveer tien passen voor de koningin halthielden, de hoeden afnamen en een diepe buiging maakten.

“My Lords,” zei Mary slechts.

Arundel nam het woord.

“Majesteit,” zei hij. “Lord Paget en ik zijn als vertegenwoordigers van de kroonraad naar u toegestuurd om u als onze nieuwe soeverein te begroeten en blijk te geven van onze trouw.”

Nu lichtte er een venijnige gloed op in de ogen van Mary.

“Uw zogenaamde blijk van trouw,” zei ze, “kan ik slechts opvatten als een zware belediging. Ik heb u op negen juli een brief gestuurd, om u te herinneren aan mijn rechtmatige claim op de troon. In plaats van die in te willigen, hebt u mij tien dagen lang opgejaagd als een stuk wild in de bossen. Slechts door de hand van God ben ik aan gevangenschap en een roemloos einde ontsnapt. Dat u het lef hebt mij met dergelijke woorden tegemoet te treden, is een onbeschaamdheid van de ergste soort.”

Arundel bleek schokbestendig.

“Wanneer u mijn woorden zo opvat, majesteit,” zei hij onaangedaan, “dan bied ik u daarvoor nederig mijn verontschuldigen aan. Dat wij pas nu voor u verschijnen, kan geheel en al worden toegeschreven aan het optreden van de hertog van Northumberland en diens aanhang. Van het begin af aan was een belangrijk deel van de kroonraad op uw hand, maar elke oppositie werd door hem genadeloos de kop ingedrukt. Juristen van de kroon, die elke poging om u het wettig recht op de troon te ontzeggen als hoogverraad bestempelden, werden bedreigd en geïntimideerd. Vanaf tien juli werden we feitelijk gevangengehouden in de Tower. Wilden we weg dan moesten we

daar eerst toestemming voor vragen. Uiteindelijk zijn we erin geslaagd om met een list te ontsnappen en hebben we u meteen in de straten van Londen als koningin laten proclameren.”

Hij zweeg om het effect van zijn woorden te kunnen monsteren. Er verscheen een iets mildere trek op het gezicht van Mary. Had hij de juiste snaar getroffen?

“De hertog van Northumberland,” zei Mary, “heeft een heel andere uitleg. Hij heeft mij schriftelijk laten weten dat u allemaal de wens van mijn broer om de opvolging te wijzigen met uw handtekening hebt bekrachtigd en dat hem, de hertog, daarom niets anders overbleef dan uitvoering te geven aan die wens, hoewel hij daar van het begin af aan op tegen was. Wat hebt u daarop te zeggen?”

Arundel begreep dat het nu tijd werd om zijn eerste troefkaart uit te spelen.

“Niet veel meer dan dat het een brutale leugen is, majesteit,” antwoordde hij.

“Kunt u dat bewijzen?” vroeg Mary.

“Overtuigend, majesteit,” antwoordde Arundel. Hij zweeg even om zijn woorden meer effect te laten sorteren.

“Volgens de getuigenis van de lijfarts van de koning,” ging hij toen verder, “heeft de hertog uw broer vergiftigd met arsenicum.”

Er ging een schok door de zaal. De rond Mary verzamelde hofdignitarissen wierpen elkaar verbijsterde blikken toe. Met opgewonden gekwaak gaven ze blijk van hun ontsteltenis. Mary maande met haar hand tot stilte.

“Maar waarom probeert hij mij dan wijs te maken dat hij de wens van de koning afkeurt?” vroeg ze.

“Toen de kroonraad de getuigenis van de lijfarts ter ore kwam,” antwoordde Arundel, “hebben wij Northumberland van zijn commando ontheven en naar Londen teruggeroepen voor verhoor. Wij vermoeden dat hij, toen hij die order kreeg, zich aan dat verhoor heeft proberen te onttrekken door naar u over te lopen.”

Het bleef doodstil na die woorden. Mary keek hem aan alsof ze nauwelijks kon geloven wat ze net gehoord had.

“Maar wat zou hij daarmee opschieten?” vroeg ze toen. “Hij denkt toch niet dat wij een dergelijke beschuldiging zonder verder onderzoek laten passeren?”

“Heeft de hertog u om garanties gevraagd, majesteit?” vroeg Arundel.

Het was een blinde gok, maar het trof meteen doel.

“Dat heeft hij inderdaad, my Lord,” antwoordde Mary. “En die heb ik hem ook gegeven. Hij kan voor alles wat hij na de dood van de koning heeft gedaan niet worden vervolgd. Maar dit, het vergiftigen van mijn broer, heeft vóór diens dood plaatsgevonden. Hij zal zich daar dus voor moeten verantwoorden. Mijn garanties bieden hem in dezen geen bescherming. Ik zal order geven om hem te arresteren en over te brengen naar Londen.”

Mary stond op.

“U blijft vannacht hier,” zei ze. “Ik zal mij verder over uw positie beraden.”

Gevolgd door haar entourage verliet ze de zaal.

Arundel kon een zucht van verlichting bijna niet onderdrukken. Deze slag had hij overduidelijk gewonnen.

En dat zelfs zonder zijn tweede troefkaart uit te spelen.

6.

“Wat nu vader?” vroeg John.

Northumberland keek afwezig naar buiten. Voor King's College stond nog steeds de Royal Guard, dat wil zeggen enkele mannen te paard bewaakten de ingang, terwijl de rest de schaduw van een galerij had opgezocht en daar lusteloos rondhing in afwachting van verdere orders.

“We vertrekken morgen bij het eerste licht,” antwoordde de hertog.

“Waar naartoe?”

Northumberland richtte de blik op zijn oudste zoon.

“Eerst naar King's Lynn. We kunnen bij de Robsarts de nacht doorbrengen. En dan naar onze residentie in Alnwick. Daar zijn we veilig.”

“En moeder, Jane en Guildford?” vroeg Ambrose. “Laten we die aan hun lot over?”

Northumberland haalde vermoeid de schouders op.

“Ik vrees dat we niets meer voor hen kunnen doen. Zij zullen zichzelf moeten zien te redden.”

“Als Guildford maar geen domme dingen doet,” zei John.

“Jane houdt hem wel in het gareel,” zei Northumberland. “Die jongedame heeft me de afgelopen tien dagen in elk opzicht verrast. Wat een karakter. Zelfs die oude Winchester kreeg geen vat op haar.”

John streek over zijn geblesseerde arm.

“Waarom gaan we niet naar Londen, vader?” vroeg hij. “U hebt toch de garantie dat we niet strafrechtelijk worden vervolgd en dat we ons vrij binnen het koninkrijk kunnen bewegen?”

“Ben jij wel goed bij je hoofd?” snauwde de hertog. “Je denkt toch zeker niet dat die garantie ook maar iets voorstelt. Dat katholieke wijf en die klik om haar heen zijn volkomen onbetrouwbaar. Zo gauw ze hun kans schoon zien, rekenen ze genadeloos met ons af.”

“Maar waarom hebt u er dan om gevraagd?” vroeg John.

“Om tijd te winnen,” antwoordde de hertog ongeduldig. “Mary mag dan wel hier en in Londen en weet ik waar nog meer geproclameerd zijn, het zal toch op zijn minst enkele dagen duren, vóór ze zo zeker van haar zaak is dat ze Framlingham durft te verlaten. Haar positie is nog steeds kwetsbaar. Want wat doen de protestanten? Mogelijk dat er toch nog grootschalig verzet uitbreekt. Niets is zeker behalve dat alles op het ogenblik onzeker is. Haar garantie geeft ons in ieder geval op de korte termijn immuniteit. Die moeten we benutten om ons zo snel mogelijk uit de voeten te maken. En mocht zelfs Alnwick niet veilig zijn, dan kunnen we binnen een dag de grens met Schotland oversteken. Daar zijn we definitief buiten haar bereik.”

Er ontstond enig rumoer buiten. Een groep gewapende mannen onder aanvoering van een serjeant-at-arms liep het plein voor King's College op. De Royal Guard ontwaakte direct uit haar lethargie. De mannen verlieten de beschutting van de galerij en grepen hun wapens.

Huntingdon en John Gates stormden het vertrek binnen. De graaf vroeg opgewonden naar buiten gebarend: “Een stel oproerkraaiers, my Lord. We zullen ons moeten verdedigen.”

Northumberland reageerde kalm. “Ik zal ze eerst te woord staan. Volg me.”

Hij verliet het vertrek en begaf zich naar de ingang van King's College. Toen hij, te midden van zijn twee zoons, Huntingdon en Gates naar buiten stapte, zag hij dat er een gewapend treffen dreigde. De Royal Guard had de groep ingesloten en maakte aanstalten om er korte metten mee te maken.

Northumberland brulde: “Berg uw wapens op!”

Aarzelend gaven de manschappen van de Royal Guard gehoor aan dit bevel, maar ze behielden hun posities. De hertog richtte zich nu tot de serjeant-at-arms.

“Wat moet u hier?”

De man keek hem boosaardig aan.

“Ik heb de opdracht om u en uw medestanders te arresteren, my Lord,” antwoordde hij.

Huntingdon en Ambrose trokken hun wapens. Northumberland hief zijn hand op.

“Arresteren?” vroeg hij, “Op wiens gezag?”

“De burgemeester,” antwoordde de man.

Northumberland monsterde de groep die de serjeant-at-arms begeleidde. Hij zag in één oogopslag dat het niet veel voorstelde. Oudere mannen, studenten, bewapend met een samengeraapt allegaartje. Wanneer hij de Royal Guard erop losliet, maakten ze geen schijn van kans.

“Ik geloof niet,” zei Northumberland, “dat de burgemeester de bevoegdheid heeft om mij te arresteren. Zeg hem dat. En mocht hij volharden dan zal ik hém laten oppakken.”

Zonder een reactie af te wachten, draaide hij zich om. Huntingdon en Ambrose borgen hun wapens weer op en volgden hem naar binnen.

7.

Robert bereikte vroeg in de avond een bos ongeveer vijf mijl ten zuidwesten van Framlingham. Hij zag er verfromfaaid uit. Alle dynamiek leek uit hem weggelekt. In het bos trof hij Henry. Houterig liet Robert zich uit het zadel glijden, overhandigde de leidsels aan een toegesnelde verzorger en stapte op zijn broer af, die met een opgetogen gezicht opstond.

“Goed je te zien, Robert!” riep hij.

Robert schudde moedeloos het hoofd, omhelsde zijn broer en zei: “Alles is verloren, Henry. De kroonraad heeft Mary tot koningin uitgeroepen. Ik stuitte onderweg op de troepen van Lord Clinton. Hij is overgelopen naar Mary. Elk verder verzet is zinloos.”

Henry keek zijn broer verbijsterd aan.

“Weet je dat zeker?”

“Absoluut,” antwoordde Robert.

De door de bladeren van de bomen schijnende ondergaande zon, wierp gele lichtvlekken op zijn baret en bleke, vermoeide gezicht.

“Heb je de munitie?” vroeg Henry.

Robert knikte. “De wagens en mannen hebben posities ingenomen langs de bosrand.”

“Maar wat houdt ons dan tegen, broer?” vroeg Henry opgewonden. “Wanneer we nu direct oprukken, kunnen we Framlingham morgen bij het eerste licht met de grond gelijk maken.”

Robert schudde moedeloos het hoofd. “Daarvoor is het te laat. Mary beschikt inmiddels over een overweldigende troepenmacht. Als we het geschut al naar Framlingham krijgen, dan is het onmogelijk om het op de juiste posities in stelling te brengen. We worden onder de voet gelopen.”

Robert zakte op de bank die voor de jachthut stond. Hij nam zijn muts af en woelde door het haar.

“Wat moeten we nu? Ons hier verdedigen en vechtend ten onder gaan?”

“Dat is zinloos,” antwoordde Robert. “Wie wordt daar wijzer van? Niemand.”

Hij ging naast Henry zitten.

“We moeten zo snel mogelijk naar Cambridge,” zei hij. “Daar zijn we veiliger dan hier.”

“En onze troepen?” vroeg Henry.

“Die ontslaan we van elke verdere verplichting,” antwoordde Robert. “Ze kunnen naar huis. Dat is de plek waar ze nu het hardst nodig zijn.”

Henry knikte en wenkte zijn adjudant.

“Roep de mannen bij elkaar,” beval hij.

8.

De laatste gang van het avondmaal werd opgediend: gekookte pruimen in room.

Northumberland keek er met gemengde gevoelens naar. Het was bepaald niet zijn lievelingsgerecht. Bovendien had hij nauwelijks eetlust. Het voor hem neergezette voedsel stond hem al net zo tegen als de hele situatie waarin hij zich bevond. Sir John Gates, die naast hem zat, ontging de blik van de hertog niet.

“Smaakt het u niet, my Lord?” vroeg hij.

“Een gekwelde ziel,” antwoordde de hertog, “laat zich slechts moeizaam voeden.”

Rumoer bij de entree van de eetzaal deed het gezelschap aan tafel opkijken. De serjeant-at-arms verscheen in de deuropening, voortgestuwd door een groep gewapende mannen. Northumberland stond bruusk op en monsterde het naderbij komende groepje ongeregeld met een dreigende blik.

“Durft u mij nu ook al bij het eten te storen! Maak dat u wegkomt!” snauwde hij.

Het hele gezelschap aan tafel kwam nu overeind. John en Ambrose, Huntingdon, de gebroeders Gates, Andrew, de broer van de hertog, Sir Richard Sackville, Sir Robert Stafford en Francis Jobson. Handen gleden naar de wapens toen de serjeant-at-arms het bevel van Northumberland negeerde, tot het hoofd van de tafel opmarcheerde en zei: “In opdracht van de kroonraad arresteer ik u op verdenking van hoogverraad, my Lord. Leg uw wapens af en volg mij.”

Steeds meer mannen stroomden de eetzaal binnen, verspreidden zich langs de muren als een niet te stuiten waterval en sloten de hertog en diens gevolg verder in.

De hertog hief in een machteloos gebaar de handen op en zei: “U hebt geen enkel recht om mij van mijn vrijheid te beroven. Ik beschik over documenten van de kroonraad waarin staat dat iedereen, zonder enige uitzondering, vrij is om te gaan.”

Hij wees op de zadeltas die aan zijn stoel hing.

De man oogde direct onzeker, wat de hertog tot de overtuiging bracht dat het bevel om hem te arresteren, gebaseerd was op bluf.

De man antwoordde: “Ik handel in opdracht van de burgemeester. Hij kreeg bevel van de kroonraad om u te arresteren.”

“Hebt u dat bevel met eigen ogen gezien?” vroeg de hertog verontwaardigd.

De serjeant schudde het hoofd. “Nee, my Lord, maar ik heb geen reden om aan de woorden van de burgemeester te twijfelen. Waarom zou hij mij opdrachten geven die niet bestaan?”

Een officier van de Royal Guard drong met een escorte de eetzaal binnen.

Zwijgend weken de mannen van de serjeant uiteen om hem een doorgang te verlenen.

De officier hield halt naast de serjeant en zei: “Katholiek tuig heeft Sir Edwin Sandys opgepakt, my Lord. Moeten wij daartegen optreden?”

“Natuurlijk,” antwoordde Northumberland. Hij richtte zich tot Robert Gates.

“Bevrijd de Vice-chancellor en begeleid hem naar huis,” beval hij.

Gates trok zijn degen en verliet met de mannen van de Royal Guard de eetzaal.

Northumberland ging weer zitten en begon kalm de pruimen met room naar binnen te werken. Een gespannen stilte daalde over de aanwezigen in de zaal neer. De serjeant-at-arms wist zich geen raad. Verward keek hij naar de hertog die hem geen blik meer waardig keurde, de kom leegat, opstond en gevolgd door de rest van het gezelschap de zaal verliet.

9.

Mary ontving Sussex en Southwell in haar privévertrekken. Ze stond met de handen gevouwen voor haar schoot bij een raam. De bosrand in de verte stak donker af tegen de amberen gloed van de ondergaande zon. Het in lood gevatte glas wierp en grillig patroon van lijnen over haar vermoeide gezicht.

“Majesteit,” zei Sussex, nam zijn hoed af en maakte een diepe buiging. Southwell volgde zijn voorbeeld.

“Moeten wij ons nog zorgen maken over de Dudley's?” vroeg Mary afwezig

“U bedoelt Robert en Henry?” vroeg Sussex.

“Ja,” antwoordde Mary schril. “Wie zou ik anders bedoelen?”

“Verkenners,” zei Sussex, “hebben gemeld dat Robert Dudley zich met de munitie in de bossen bij Great Glemham bij Henry heeft aangesloten.”

Mary reageerde geschrokken.

“Maar zijn we dan nog wel veilig hier?”

Sussex knikte.

“Over uw veiligheid hoeft u zich geen zorgen te maken, majesteit,” antwoordde hij. “Lord Clinton heeft posities ingenomen langs de weg hier naartoe. Wanneer de Dudley's al zo dom zouden zijn een poging te doen om verder op te rukken, dan wacht hen een warm onthaal.”

“Met de Dudley's weet je het nooit,” zei Mary. “Die lui zijn hondsbrutaal. We moeten overal rekening mee houden.”

“Hondsbrutaal zijn ze,” zei Sussex, “maar niet dom. Elke verdere actie van hun kant is zinloos. Ze krijgen het geschut nooit meer in de buurt van Framlingham. Daarvoor zijn we nu te sterk.”

Mary leek niet overtuigd.

“Ik word niet bepaald rustig van het idee,” zei ze, “dat die twee mij vijf mijl hier vandaan nog naar het leven staan.”

Southwell reageerde op die woorden.